

Overzicht 2008

Inleiding

1. Algemeen

Dit is het tweede openbare overzicht van de EDPS in zijn rol als adviseur voor wetgevingsvoorstellen en daarmee verband houdende documenten voor. Deze tekst is in december 2007 op www.edps.europa.eu gepubliceerd.

Dit overzicht maakt deel uit van de jaarlijkse werkcyclus van de EDPS. In zijn jaarverslag rapporteert de EDPS over de activiteiten van het voorbije jaar. Daarenboven publiceert de EDPS een overzicht van maatregelen op raadgegingsgebied die voor het volgende jaar zijn gepland. De EDPS brengt dus tweemaal per jaar verslag uit over zijn activiteiten op dit gebied.

Dit overzicht heeft als achtergrond de beleidsnota van 18 maart 2005, "De EDPS als adviseur van de communautaire instellingen voor wetgevingsvoorstellen en documenten die daarmee verband houden". Daarin zet de EDPS zijn beleid uiteen op het gebied van raadgeving over wetgevingsvoorstellen, één van zijn voornaamste taken uit hoofde van artikel 28, lid 2, en artikel 41 van Verordening (EG) nr. 45/2001. De werkwijze van de EDPS wordt in hoofdstuk 5 van die beleidsnota beschreven. Een belangrijk onderdeel van deze werkwijze bestaat in de selectie en planning (en regelmatige aanpassing daarvan) die nodig zijn om als adviseur efficiënt te kunnen fungeren. Ook wordt aangeknoopt bij het eerste overzicht, dat in december 2006 werd gepubliceerd.

De belangrijkste bronnen van het overzicht zijn het wetgevings- en werkprogramma van de Commissie voor 2008 en verscheidene daarmee verband houdende planningsdocumenten van de Commissie. Het overzicht is door het personeel van de EDPS opgesteld. Daarbij hebben verscheidene belanghebbenden bij de Commissie de mogelijkheid gekregen een bijdrage te leveren. Deze bijdragen worden ten zeerste gewaardeerd.

Het overzicht bestaat uit:

- deze inleiding, die een korte bespreking van de context omvat, alsmede de prioriteiten van de EDPS voor 2008;
- een bijlage met de voor de gegevensbescherming relevante Commissievoorstellen en andere documenten die onlangs zijn aangenomen of op stapel staan, en die de aandacht van de EDPS vereisen.

De bijlage is voor het eerst gepubliceerd in december 2006 en is in 2007 twee keer bijgewerkt (in april en in september). Ook in 2008 zal zij regelmatig worden bijgewerkt¹. Zodra de EDPS advies over een document heeft uitgebracht (of een andere openbare reactie heeft gegeven) wordt dit document uit de bijlage geschrapt. Dit betekent echter geenszins dat de betrokkenheid van de EDPS bij het wetgevingsproces eindigt met de verstrekking van zijn advies. De adviezen van de EDPS zijn ook te vinden op de website van de EDPS (in het deel "consultation" (raadpleging) onder "opinions" (adviezen)).

---

¹ NB: De kolom met de twee kleuren (rood en geel) geeft de prioriteit van ieder onderwerp voor de EDPS weer: rood=> de EDPS zal een advies uitbrengen (hoge prioriteit); geel=> de EDPS kan een advies uitbrengen of op een andere formele manier reageren.

Korte bespreking van de context

a. Ontwikkelingen in de EU

Het Verdrag van Lissabon treedt naar verwachting in 2009 in werking, maar de gevolgen van het Verdrag zullen reeds in 2008 merkbaar zijn. In verband hiermee:

- zal de EDPS zich buigen over de gevolgen op het vlak van gegevensbescherming van het nieuwe Verdrag, zoals de nieuwe rechtsgrond voor gegevensbescherming (artikel 16 B van het Verdrag van Lissabon), en van de afschaffing van de pijlerstructuur;
- rijst de vraag wat te doen in de overgangperiode. Op sommige gebieden, met name de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken, zal het verschil maken of een wetgevingsmaatregel wordt aangenomen op grond van het huidige Verdrag dan wel uit hoofde van het Verdrag van Lissabon, met stemming bij gekwalificeerde meerderheid, medebeslissing door het Europees Parlement en de mogelijkheid tot het instellen van inbreukprocedures. In sommige gevallen is het wellicht beter te wachten op het nieuwe verdrag om nieuwe wetgevingsmaatregelen te nemen.

Het wetgevings- en werkprogramma van de Commissie voor 2008 kiest voor een gerichte aanpak met een beperkt aantal nieuwe beleidsinitiatieven. Daarbij wordt de nadruk gelegd op het maken van effectbeoordelingen voordat de Commissie een voorstel indient, en op het toetsen van bestaande EU-wetgeving en aanhangige voorstellen.

Die aanpak komt ook tot uiting in de plannen van de Commissie op het gebied van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. Het wetgevings- en werkprogramma van de Commissie voor 2008 voorziet in de voltooiing van het Haags programma inzake vrijheid, veiligheid en recht (van november 2004), en in verdere stappen om een gemeenschappelijk migratiebeleid te ontwikkelen.

b. Radiofrequentie-identificatie (RFID), biometrie en andere technologische ontwikkelingen

De invloed van nieuwe technologieën zal steeds groter worden. De verwachting is dat de ontwikkeling en het gebruik van nieuwe technologieën tot een kwalitatieve omslag in de gehele samenleving zullen bijdragen. Tot dit nieuwe toekomstperspectief behoren zaken zoals "ubiquitous computing", "het internet der dingen" of een "dagelijks leven dat volledig wordt beheerst door onderlinge verbindingen en netwerken"².

Bijzondere aandacht moet uitgaan naar RFID en biometrie. RFID is te zien als een betrekkelijk nieuwe technologie met indrukwekkende mogelijkheden. Het gebruik van biometrie daarentegen is niet nieuw; alleen de schaal waarop het wordt gebruikt, is snel aan het veranderen: op het gebied van rechtshandhaving, maar ook op andere gebieden.

c. Belangrijke trends op het vlak van rechtshandhaving

De belangrijkste trend in het overzicht voor 2007 waren wetgevingsactiviteiten in verband met de toegenomen behoefte aan opslag en uitwisseling van persoonsgegevens voor rechtshandavingsdoeleinden, met name bij de bestrijding van terrorisme en georganiseerde criminaliteit. Deze trend zet zich door in 2008.

---

² EDPS-jaarverslag 2006, punt 3.5.1.

Op wetgevingsgebied betekent de goedkeuring van het politiek akkoord over het kaderbesluit van de Raad over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de politie en justitiële samenwerking in strafzaken dat er op dit gebied voor het eerst op EU-niveau een algemeen juridisch kader voor gegevensbescherming komt. Het kaderbesluit is echter niet altijd van toepassing: er zijn nog andere gegevensbeschermingsinstrumenten op dit gebied. Het resultaat is een lappendeken van wet- en regelgeving.

Bovendien worden nieuwe wetgevingsinstrumenten voorgesteld om bestaande, nog niet volledig ten uitvoer gelegde instrumenten aan te vullen. In verband daarmee rijst de vraag of die nieuwe instrumenten wel nodig zijn: kan men zich niet beter richten op de praktische uitvoering van de bestaande instrumenten?

Een trend die zich in 2008 zal doorzetten is het openstellen van bestaande databanken (Europese zowel als nationale) ten behoeve van rechtshandhaving, ondanks het feit dat deze databanken aanvankelijk een ander doel hadden. Verwante aangelegenheden zijn de interoperabiliteit en de koppeling van databanken.

d. Veranderingen binnen de gegevensbescherming

In zijn advies over de toekomst van Richtlijn 95/46³ verzocht de EDPS de Commissie zich nu al te beraden op toekomstige wijzigingen in de richtlijn. Hij onderkende daarbij vijf belangrijke elementen:

- verbetering van de uitvoering van de richtlijn zelf;
- interactie met technologie;
- mondiale vraagstukken met betrekking tot privacy en rechtsbevoegdheid, betrekking hebbend op grensoverschrijdend gegevensverkeer met consequenties buiten het grondgebied van de Europese Unie;
- gegevensbescherming en rechtshandhaving;
- het Verdrag van Lissabon.

Die elementen moeten worden gezien in het licht van de fundamentele veranderingen in de Europese Unie - door de toename van het vrij verkeer van gegevens tussen de lidstaten onderling en met derde landen - en van een evoluerende informatiesamenleving, die steeds meer trekken krijgt van een gecontroleerde samenleving.

e. Verdere uitbouw van de adviserende rol van de EDPS

De EDPS zal zijn beleid op het gebied van raadpleging over wetgevingsvoorstellen verder uitbouwen. Hij neemt zich met name voor:

- het overzicht voor 2007 volledig te implementeren;
- nieuwe wegen te zoeken om de effectiviteit te vergroten van zijn optreden op het beleidsgebied dat de meeste aandacht opeiste, nl. de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht (het activiteitengebied van DG JLS). Op dit gebied is de EDPS reeds een gezaghebbende adviseur, door een samenhangende benadering van belangrijke kwesties in verband met de opslag en uitwisseling van informatie. Het is echter niet altijd eenvoudig een resultaat te bereiken dat een goed evenwicht biedt en een zo groot mogelijke privacy combineert met fysieke veiligheid, vooral wanneer de maatregelen gericht zijn op terrorismebestrijding;

---

³ Advies van 25 juli 2007 inzake de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de follow-up van het werkprogramma voor een betere toepassing van de richtlijn gegevensbescherming, PB C...

- meer systematisch - in voorkomend geval proactief - te werk te gaan met betrekking tot de in het overzicht voor 2007 genoemde nieuwe beleidsgebieden (elektronische communicatie en de informatiemaatschappij, volksgezondheid, arbeidsgebonden kwesties, fraudebestrijding, transparantiekwesties);
- andere beleidsgebieden te inventariseren die mogelijk van belang zijn voor de EDPS, en nagaan wat het belang van die gebieden is;
- de werkrelatie met andere instellingen te verbeteren.

In dit verband verwijst de EDPS naar het zogeheten "initiatief van London", dat tot doel heeft de werkmethode van de gegevensbeschermingsautoriteiten te verbeteren. De EDPS lag aan de basis van dit initiatief, waarin gevraagd werd om een strategische aanpak, vaak omschreven als "Meer effectiviteit door selectiviteit"⁴.

Prioriteiten van de EDPS voor 2008

Het beleid van de EDPS zal niet afwijken van de in het overzicht voor 2007 aangegeven koers. Zichtbaar maken waarom privacy van belang is, blijft een belangrijk streven. Het doel van de betrokkenheid van de EDPS bij het wetgevingsproces van de EU is actief te bevorderen dat wetgevingsmaatregelen alleen worden genomen nadat terdege is nagegaan wat het effect van die maatregelen is voor de privacy en de gegevensbescherming. Bij de in het wetgevings- en werkprogramma van de Commissie voor 2008 genoemde effectbeoordelingen moet voldoende aandacht worden besteed aan privacy en gegevensbescherming.

De prioriteiten voor 2008 zullen aansluiten bij de prioriteiten voor 2007, rekening houdend met de ontwikkelingen die zich sedertdien hebben voorgedaan.

1. Voorbereiding van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon.
  - Een nota laten uitgaan over de gevolgen (inhoudelijk en institutioneel) van het Verdrag voor de gegevensbescherming.
  - De gevolgen bezien van de invoering van de gewone wetgevingsprocedure op het gebied van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken.
2. De opslag en uitwisseling van informatie op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht blijft centraal staan, met de nadruk op:
  - de totstandbrenging van een passend juridisch kader voor gegevensbescherming op dit gebied, rekening houdend met de werkingssfeer van het kaderbesluit van de Raad over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken;
  - de gevolgen voor de gegevensbescherming van de opeenstapeling van (nieuwe) rechtshandavingsinstrumenten, met name op het gebied van terrorismebestrijding en georganiseerde criminaliteit;
  - het gebruik voor rechtshandavingsdoeleinden van gegevens die voor andere doeleinden zijn verzameld (en uitbreiding van de functies van databanken), onder meer ten behoeve van datamining en profilering;
  - biometrie;
  - de toekomst van Europol en Eurojust, voor zover dit gevolgen heeft voor de verwerking van persoonsgegevens;
  - de verdere ontwikkeling en uitvoering van grootschalige databanken op Europees niveau (SIS, VIS, Eurodac), waarbij de EDPS ook een toezichhoudende rol heeft.

⁴ EDPS-jaarverslag 2006, punten 4.5 en 5.1.

3. De ontwikkelingen in de informatiemaatschappij blijven centraal staan, met de nadruk op:
  - RFID en ambient intelligence (intelligente omgeving), als vervolg op de mededeling van de Commissie over RFID en het desbetreffende advies van de EDPS;
  - het voorstel voor een wijziging van Richtlijn 2002/58/EG;
  - privacy by design (ingebouwde privacy) en privacybevorderende technologieën;
  - langetermijnperspectieven van een gecontroleerde samenleving.

4. Follow-up van het advies van de EDPS over de toekomst van Richtlijn 95/46, onder meer door:
  - een impuls te geven aan het beraad over toekomstige wijzigingen in de richtlijn;
  - deelname aan activiteiten gericht op het onverkort uitvoeren van de richtlijn, bijvoorbeeld via interpretatieve mededelingen (zoals over de begrippen "voor de verwerking verantwoordelijke" en "verwerker").

5. Klemtoon op enkele specifieke gebieden voor EU-optreden:
  - volksgezondheid, met de nadruk op gezondheidsinformatiesystemen, e-gezondheid, veiligheid van menselijke producten en onmiddellijke bedreigingen van de volksgezondheid. Het beginsel traceerbaarheid zal een belangrijke rol spelen;
  - het gebruik van persoonsgegevens in het gemeenschappelijk landbouw- en visserijbeleid;
  - het verband tussen gegevensbescherming en het verzamelen en gebruiken van statistieken;
  - verdere activiteiten betreffende de toegang van het publiek tot documenten, zoals de aangekondigde herziening van Verordening nr. 1049/2001.

6. Externe aspecten van gegevensbescherming, die verband houden met de doorgifte van gegevens aan derde landen, met name:
  - de doorgifte van passagiersgegevens, met inbegrip van de overeenkomst met derde landen en de externe aspecten van het voorgestelde kaderbesluit van de Raad over een PNR-systeem van de EU;
  - de ontwikkelingen betreffende mogelijke gemeenschappelijke trans-Atlantische beginselen (hoofdzakelijk voor de EU en de VS) inzake de uitwisseling van informatie ten behoeve van rechtshandhaving.

December 2007.